

۱۶ زندگی استان جامجم

تماشا

زیستن در موزه بلوط‌های جهان

به گواه نقشه پوشش گیاهی، مساحت منابع ملی از جنگل و مرتع گرفته تا دشت و بیابان در استان ایلام حدود ۸۸درصد است. ۶۴۱هزار هکتار از این مقدار سهم جنگل‌های بی‌نظیر زاگرس است؛ جنگل‌هایی انبوه از بلوط ایرانی. هنوز هم بسیاری ایلام را به‌خاطر این‌که کهنسال‌ترین جنگل‌های بلوط جهان را در خود جای‌داده با نام موزه درختان بلوط دنیا می‌شناسند.

آن‌طور که مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری ایلام می‌گوید بیش از ۹۰درصد جنگل‌های ایلام را درختان بلوط تشکیل می‌دهند؛ به‌گونه‌ای که کهنسال‌ترین جنگل‌های بلوط جهان در ایلام قرار دارد.

بلوط ایرانی با ۹۰درصد ترکیب گونه‌ای و گونه‌های همراه آن عبارتند از گونه پسته‌وحشی(بنه) با ۶درصد و ۴درصد بقیه را گونه بادام‌کوهی، داغداغان، کیکم، بادامک، زالزالک و... تشکیل می‌دهد اما حالا سرطان به جان این درخت‌ها افتاده و کمتر زاگرس را شکسته است. چند سالی است که رخسار سبز و زیبای بلوط با بیماری مهلک سرطانی به نام «لورانتوس» به زردی و خشکیدگی کشیده‌شده و روز‌به‌روز به سمت نابودی پیش می‌رود. این تنها تهدیدات جنگل‌های بکر ایلام نیست، آتش‌سوزی‌های گاه‌وبیگاه، گردوغبار و ریزگردهایی که هر سال بیشتر می‌شود و حضور گسترده دام و زراعت در کف جنگل‌ها نفس جنگل‌های استان را به‌شماره انداخته است. از دیرباز جنگل‌های زاگرس ایران ازجمله جنگل‌های معیشتی خوانده می‌شدند است به این مفهوم که معیشت مردمان بسیاری به وجود این جنگل‌ها بستگی داشته اما برداشت‌های بی‌رویه از منابع طبیعی این منطقه باعث‌شده جان این جنگل‌ها گرفته‌شود.

رضا احمدی، مدیرکل منابع طبیعی ایلام می‌گوید: به منظور جلوگیری از برداشت بی‌رویه گونه‌های قابل بهره‌برداری مانند سقز وکتیرا طی سال‌های گذشته به ایجاد تعاونی بهره‌برداری اقدام شده که در سال‌هایی که شرایط محیطی مناسب باشد در محدوده‌ای از قبل تعیین‌شده و به میزان مشخص با انعقاد قرارداد این تعاونی‌ها مجاز به بهره‌برداری هستند و نظارت مستمر همکاران بر روند بهره‌برداری توسط آن زمینه‌های سوءاستفاده توسط افراد سودجو برچیده می‌شود.

آن‌طور که احمدی به جام‌جم گفته به‌منظور کاهش برداشت از رویشگاه طبیعی این اداره‌کل در سال گذشته به کاشت ۱۸هکتار گونه‌های دارویی مختلف در سطح رویشگاه‌های استان اقدام‌کرده و به همین منظور امسال چشم‌انداز ۲۰۰هکتار دیگر با فراهم‌شدن شرایط محیطی در دستور کار خود قرار‌داده است.

اداره‌کل منابع طبیعی در سال‌های گذشته و امسال اقدام به کاشت و توزیع گیاهان دارویی در نهالستان سردسیری شهرستان ایوان کرده که می‌تواند نقش موثری در تأمین این گیاهان با ارزش در استان داشته باشد در این نهالستان بیش از ۱۰گونه گیاهی دارویی مهم و باارزش با نام‌های آویشن شیرازی، مریم‌گلی، گل‌گاو زبان، اسطوخودوس، رازیانه، بادرنجبویه، ریتون تلخ، زنیان، زوفا، گل محمدی، چای‌ترش و بابونه تولید می‌شود و به شکل بوته و گلدانی در اختیار مردم و طرح‌های اجرایی قرار می‌گیرد.

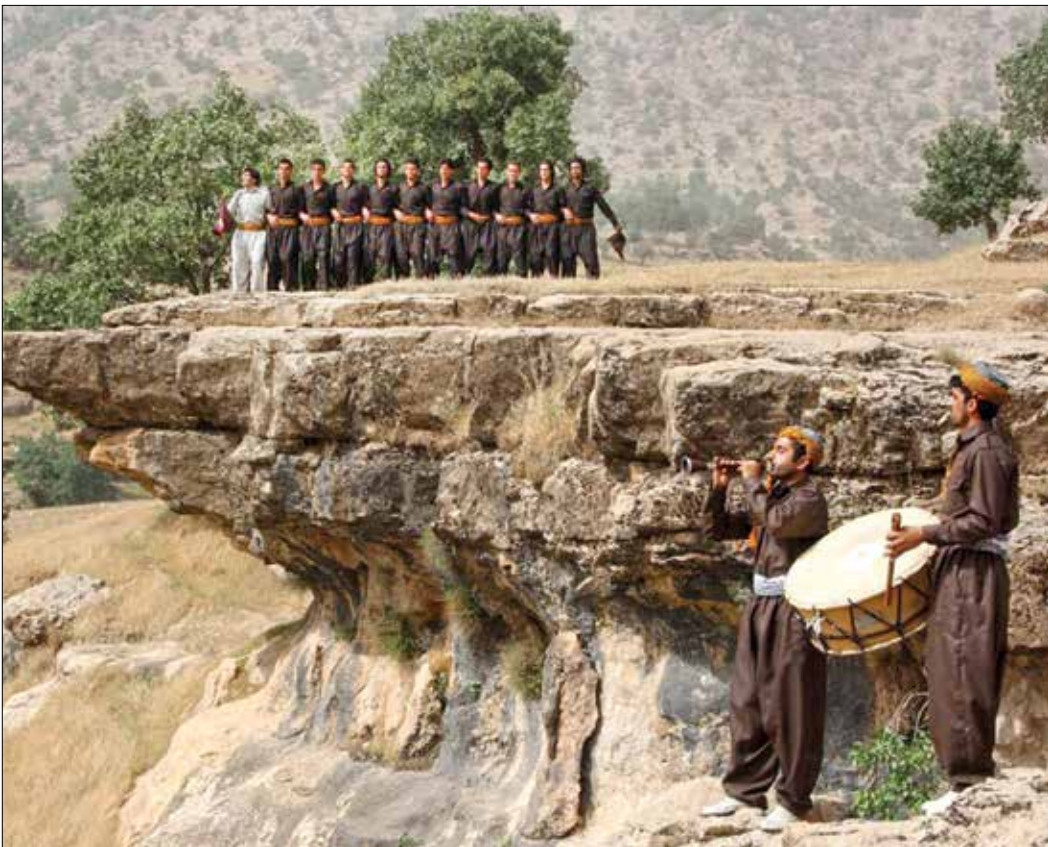
در استان ایلام ۱۷آتیپ گیاهی شناسایی‌شده که فقط ۲۷گونه‌آن ۸۰درصد مساحت استان را به خود اختصاص داده است. امسال اما آتش‌سوزی‌های در این منطقه به‌شدت کاهش داشته است. براساس آمارهای اداره‌کل منابع طبیعی امسال حریق در جنگل‌های استان ایلام ۹۰درصد کاهش یافته‌است.

در ۲۰سال گذشته سالانه به‌طور میانگین ۱۰۰مورد آتش‌سوزی در جنگل‌های استان رخ‌داده و این در حالی‌است که امسال کمترین میزان حریق در استان ثبت شده است. از نظر تجهیزات اطفای ایلام وضعیت به نسبت خوبی دارد و آن‌طور که رضا احمدی می‌گوید ۳۵دستگاه دمنده امسال به تجهیزات اطفای حریق جنگل‌های استان اضافه‌شده؛ البته که نباید از نقش خشکسالی‌ها و کمبود علوفه در ایجاد حریق‌ها هم گذشت. احمدی معتقد است برای مقابله با خشکسالی‌ها باید به گونه‌های درختی که به آب کمتری نیاز دارند روی آورد.

قردانی از ایلام باید عملی باشد

چهارمین سفر استانی سیدابراهیم رئیسی به استان ایلام باعث دلگرمی بسیاری از مردم این استان محروم شد؛ اینکه رئیس‌جمهور ایلام را جزو مقاصد ابتدایی دوران فعالیت‌اش انتخاب‌کرده به باور بسیاری شهروندان ایلامی معنای امیدبخشی دارد. سیدابراهیم رئیسی هم از همان ابتدا به دین اداشده مردم ایلام اشاره و اعلام

وجود آیین‌های متنوع و تنوع قومیتی شگفت استان ایلام، نتوانسته است منجر به توسعه و رونق گردشگری در این استان شود

سفره خالی عروس زاگرس

استان ایلام با داشتن ظرفیت‌های بسیار بالا به دلیل توسعه‌نیافتن

همچنان در محرومیت است

چند درصد از ما وقتی حرف از ایلام می‌شود یاد عنوان پرطمطراق و باشکوه «عروس زاگرس» می‌افتیم؟ کی وقتی صحبت از این استان غربی ایران می‌شود؛ حرف از سرزمین چهارفصلش، از طبیعت شگفتش، از دریاچه و دشت کرانش می‌زنیم؟ چقدر از تاریخ باشکوهش، از تمدن عیلامی نهفته در آن و کتیبه‌های باستانی بی‌شمارش می‌دانیم؟ حتی پیشتر اینکه چقدر از وجود ذخایر بزرگ نفت و گاز آن می‌دانیم؟ در مقابل اما هر وقت صحبت از ایلام شده به مدد هجوم آمارهای منفی فوراً به یاد کلمه محرومیت می‌افتیم، از آمار بالا و تلخ خودکشی ساکنانش، از مهاجرت شهروندان و بیکاری مردمانش، ایلام را نمادی از اضداد می‌خوانند، میلیادری که نان‌شب ندارد، استانی که غنی اما فقیر است، بیشترین پس‌انداز و مصرف را در کشور دارد اما بیشترین مددجوی تحت‌پوشش نهادهای حمایتی مختص به این استان است و با وجود پایین‌بودن آمار طلاق، در برخی از آسیب‌های اجتماعی وضعیت بحرانی و نابسامانی دارد. پای صحبت‌های کارشناسان که پنشینید و از نگاه آنها ظرفیت‌های استان ایلام را ورق بزنید، بسیاری از معادن گوناگون و منابع غنی نفت و گاز را می‌بینید که تعداد بسیار کمی از آنها کشف‌شده و منابع عظیمی هم به‌صورت بالقوه باقی مانده‌اند؛ منابع مدفونی که یک سوال بدیهی و آشکاری به‌همراه دارد که «چرا؟» اگر به این ظرفیت‌ها و چراها، اقلیم چهار فصلی که شرایط را برای توسعه کشاورزی فراهم می‌کند و آثار گوناگون باستانی و جاذبه‌های گردشگری و ۴۲۰کیلومترمربع مرز مشترک و امن با کشور عراق را هم اضافه کنید، متوجه می‌شوید این همان چیز نیست که سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی آرزویش را دارند اما این با وجود ایلام تنها استانی است که براساس مراکز رسمی آمادگی کشور، سهمی در سرمایه‌گذاری خارجی ندارد و حتی بسیاری از این منابع به‌صورت بالقوه باقی مانده‌اند؛ موضوعی که باعث‌شده سطح رفاه اجتماعی در این استان بسیار پایین بیاید.

میثم اسماعیلی

گروه جامعه و استان‌ها

جاذبه‌های بی‌شمار و درآمد‌اندک

حتی فهرستی از جاذبه‌های طبیعی و تاریخی این استان در این گزارش جمع‌وجور نمی‌گنجد. از دره‌شهر و تنگه بهرام چوبین و غار خفاش گرفته تا چشمه قیر دهلران و رودخانه پرخروش سیمره و آبشار گچان و گورستان چهار هر یک به‌تنهایی می‌توانند و سوسه‌ای بر دل هر مسافری بیندازد.

با وجود تمام این جاذبه‌ها اما سهم ایلام از درآمد گردشگری بسیار ناچیز است. بسیاری معتقدند هنوز تبلیغات مناسبی درخصوص معرفی جاذ به‌های گردشگری و توریستی ایلام صورت‌نگرفته و بسیاری از گردشگران خارجی و حتی داخلی از وجود چنین مناظر زیبای توریستی و آثار باستانی بی‌نظیر در ایلام

جیب پر و سفره خالی

بنابر اعلام مسوولان و کارشناسان، استان ایلام با ۶درصد منابع نفتی کشور در جایگاه سوم و ۱۱درصد منابع گازی، رتبه‌دوم کشور را به خود اختصاص داده است. ۹۵درصد نفت و گاز غرب کشور در ایلام تولید می‌شود و این استان قطب اصلی حوزه انرژی در غرب ایران به‌شمار می‌آید؛ به‌گونه‌ای که این منابع عظیم نفت و گاز با کشور قطر نیز برابری می‌کند اما کشوری مانند قطر در کجای توسعه یافتگی است و استان ایلام کجا؟ با وجود داشتن ۴تریلیون مترمکعب ذخایر شناخته‌شده گاز و بیش از ۱۷میلیارد بشکه ذخایر نفتی، چطور یک پالایشگاه در این استان احداث نشده است؟ جالب این‌که بیشتر نیروهای شاغل در پروژه‌های نفت و گاز استان ایلام را نیروهای غیربومی تشکیل می‌دهند و ایلامی‌ها علاً سهمی در مدیریت منابع نفت و گاز خود ندارند. به گفته مسوولان وزارت نفت ۷۵درصد منابع نفتی استان ایلام قابل برداشت و دست‌نخورده باقی‌مانده است.

وجود میدان‌های مشترک آذر، چنگوله، دانان، پایدار غرب و دهلران نیز به غنای منابع نفت و گاز ایلام افزوده است؛ ثروتی که باعث ثروتمندشدن مردم نشده و روی خوشش را به بهبود سطح رفاه‌عمومی هم نشان نداده اما در این میان واگذاری مدیریت منابع نفت و گاز به استان کرمانشاه هم معضل بزرگی است که استان ایلام با داشتن ۱۲میلیارد بشکه ذخیره نفت بر منابع خود مدیریت ندارد؛ موضوعی که بارها به صحن مجلس هم کشیده شده اما پس از کش‌وقوس‌های بسیار و مطالبه‌گری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و استاندار، مدیریت شرکت نفت و گاز ایلام در تصاحب استان کرمانشاه همچنان باقی مانده است.

کرد که باید همواره قدردان مردم ایلام بود آن هم نه‌تنها در حرف بلکه با عمل. رئیس‌جمهور در این سفر گفت؛ باید زیرساخت‌های استان ایلام به بهترین نحو توسعه یابد، وضعیت راه‌ها و بزرگراه‌ها بهبود پیدا کند و فراهم‌کردن زمینه توسعه صادرات به کشور عراق هم یک ضرورت است. به گفته سیدابراهیم رئیسی جنگ

و دفاع مقدس نشان داد اگر همه با هم باشیم کارهای مهمی را می‌توان انجام داد. رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه اربعین و مرز مهران، ظرفیت مناسبی در بحث اقتصاد گردشگری است، عنوان کرد؛ قدم‌های مقدماتی در تکمیل زیرساخت‌های مرز مهران و استان ایلام صورت گرفته که باید تداوم داشته باشد.

ضرورت توسعه فرودگاه

شهر مهران، امن‌ترین و نزدیک‌ترین راه برای عزیمت به عتبات عالیات به‌شمار می‌رود و تا پیش ازفرگیری کرونا میلیون‌ها زوار امام حسین(ع) در ایام منتهی به اربعین حسینی از این مرز، بین‌المللی تردد می‌کردند، همین یک فقره آمار زائران اربعین نشان از ضرورت وجود یک فرودگاه در این شهر دارد. ابتدای دهه‌۵۰ به دلیل وجود زمین‌های هموار و حاصلخیز منطقه فرودگاه مهران به متراز ۲۷۴هکتار با کاربری هواپیماهای سیمپاشی ساخته شد تا اینکه با منسوخ‌شدن پرواز این نوع از هواپیماها، کم‌کم این مکان به یک فرودگاه متروکه تبدیل شد و باوجود لزوم ساخت فرودگاه در این شهر هرگز فرودگاهی در این مرز ساخته نشد و این مرز همچنان محروم از فرودگاه است. تنها فرودگاه ایلام هم در مرکز استان قرار دارد با این توضیح که در روزهای عادی تنها پرواز رفت و برگشت به تهران و برعکس دارد. وقتی حرف از لزوم سرمایه‌گذاری در استان می‌زنیم بدیهی است که باید بستری‌های جذب این سرمایه را فراهم کنیم، توسعه و گسترش باند فرودگاه شهدای ایلام و افزایش پروازها یکی از بدیهی‌ترین این بسترهاست. تازه‌ترین خبرها در این مورد را محمد جواد یگانه، مدیر فرودگاه شهدای ایلام اعلام کرده او تیرماه امسال گفته عملیات اجرایی ساخت ترمینال جدید این فرودگاه با ۹۲درصد پیشرفت فیزیکی در حال انجام است. به گواه حرف‌های او، روزانه چهار پرواز با ظرفیت ۶۰درصد و با حدود ۵۰۰مسافر از طریق فرودگاه شهدای ایلام جابه‌جا می‌شود.

مهران آزاد شد!

منطقه آزاد مهران مدت‌هاست بخشی از مطالبات مردم و مسوولان این شهر را تشکیل می‌دهد، در چند ماه گذشته هم خبرهای بسیاری در این حوزه منتشر شده و برخی گفته‌اند منطقه آزاد مهران هنوز در حد حرف است، و هستند مسوولانی که وعده بهره‌برداری آن را در سال آینده می‌دهند؛ البته در این میان اتفاقاتی هم افتاد ازجمله کم‌کردن وسعت منطقه آزاد مهران که به مذاق بسیاری هم خوش نیامد. علی‌اکبر بسطامی، نماینده مردم ایلام معتقد است منطقه آزاد مهران برای شهر مهران یک امر ضروری، حیاتی و یک مطالبه عمومی است که امن‌ترین مرز برای تجارت ایرانی بوده و با توجه به اینکه کوتاه‌ترین فاصله را هم تا مرکز عراق دارد می‌تواند برای کل کشور مفید باشد. او می‌گوید: «منطقه آزد مهران حاصل کار و تلاش چندساله مسوولان استان بود و در شروع کار منطقه آزاد باید ۱۴۰هزار هکتار زمین را پیش بینی می‌کردند که تقریباً عمده شهر مهران تا نزدیکی کنجان‌چم مشمول منطقه آزاد می‌شد اما درحال حاضر فقط ۷هزار هکتار برای این منطقه در نظر گرفته‌شده که شعاع منطقه آزاد مهران تا کناره‌های شهر مهران و قسمتی از شهرک اسلامی است.» نکته جالب اینکه از ۹۰درصد از همین ۷هزار هکتار هم جزو اراضی ملی است و بسیاری ازجمله حمیدرضا مومنی، دبیر شورای عالی مناطق آزاد کشور معتقد است برای تسریع در راه‌اندازی منطقه آزاد مهران خواستاریم این اراضی از اراضی ملی خارج و از نظر قانونی به مناطق آزاد الحاق شود. او به جام‌جم گفته این منطقه سال ۱۴۰۱ به‌منظور رونق و توسعه اقتصادی استان و کشور به بهره‌برداری می‌رسد.

تلخ همچون آمارهای استان

«بالا بودن نرخ بیکاری، پایین‌بودن سطح درآمد مردم و از سوی دیگر تورم افسار گسیخته حاکم و تبدیل‌شدن این استان به‌عنوان گرانترین کشور، به‌شدت مردم را در تنگنا قرار داده و این در حالی‌است که مدیران دستگاه‌های اقتصادی برنامه مناسبی برای خروج از این شرایط ندارند.» اینها گفته‌های علی‌اکبر بسطامی، نماینده مردم ایلام در مجلس شورای اسلامی است. براساس اعلام نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در بهار امسال، استان ایلام در رتبه‌اول گران‌ترین استان‌های کشور قرار گرفت؛ این نماینده مجلس معتقد است بالاترین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۸/۱درصد در حالی به ایلام رسیده که هم‌اکنون بی‌برنامه‌گی و ضعف در مدیریت اقتصادی استان کاملاً مشهود است. وقتی این آمار تلخ‌تر است که بدانیم یک‌پنجم جمعیت استان ایلام تحت‌پوشش نهادهای حمایتی هستند؛ آماری که می‌گوید روی گنج خوابیده‌اند اما از فقر و بیکاری رنج می‌برند. برخی بررسی‌ها نشان می‌دهد وضعیت پایین‌ترین لایه‌های درآمدی در استان، طی ۱۰سال اخیر نه‌تنها تغییر چندانی نداشته بلکه این لایه‌ها همچنان از بهبود شرایط به‌طور کامل بی‌نصیب مانده‌اند. براساس آمارهای رسمی هم‌اکنون از مجموع حدود ۵۸۰روستای موجود در استان ۵۷۸روستا به‌طور کامل تحت‌پوشش فقط یک نهاد حمایتی هستند که این امر به‌خصوص در مناطق روستایی که باید خود مرکز خودکفایی و تولید باشند از برنامه کاهش فقر و اهداف طرح توسعه کشور فاصله چشمگیری دارد. براساس اولین گزارش ملی توسعه انسانی کشور، ۱۹/۰۱درصد جمعیت استان زیر خط فقر قراردارند. براساس داده‌های این گزارش، شاخص فقر انسانی استان ۷/۲۳درصد و جمعیتی که امید به زنده‌ماندن تا ۴۰سالگی ندارد ۲/۱۴درصد و این در حالی‌است که این منطقه از کشور جزو غنی‌ترین مناطق به‌شمار می‌رود.

شاهرگ‌های حیاتی ایلام

جایگاه استان ایلام به‌عنوان حلقه اتصال‌دهنده کشور به شبکه حمل‌ونقل کشورهای همسایه بسیار مهم است. فراهم‌کردن امکان دسترسی به کشور عراق و همچنین مرادات مذهبی و سفر زائران دو کشور به عتبات عالیات و مشهد مقدس و اهمیت شبکه راه‌های استان به عنوان رابط بین شبکه راه‌های ملی و راه‌های بین‌المللی و تأثیر آن در افزایش تبادل کالا‌های بازرگانی و مواد سوختی باعث‌شده استان ایلام در کانون توجه‌ها قرار گیرد. توسعه زیرساخت‌های استان ایلام می‌تواند سبب رونق اقتصادی و ایجاد اشتغال پایدار در این استان شده و این استان با توسعه راه‌هایش می‌تواند به‌عنوان یک قطب ترانزیت اقتصاد کشور تبدیل شود. مدیرکل راه و شهرسازی ایلام معتقد است زیرساخت‌های حمل‌ونقل در استان ایلام در حال حاضر بیش از ۳۵۰۰کیلومتر راه است که شامل ۱۵۰کیلومتر بزرگراه و ۶۰۰کیلومتر راه اصلی و نیز ۲۸۰۰کیلومتر راه فرعی و روستایی و یک واحد فروگاهی است. عبدا... بهادری به جام‌جم می‌گوید: تا شهریور امسال در مجموع بالغ بر ۲۸۰۰میلیارد تومان اعتبار مصوب (ملی و استانی) برای طرح‌های راه‌سازی استان تعیین‌شده و به موازات میزان تخصیص این اعتبارات شاهد پیشرفت فیزیکی پروژه‌های راه‌سازی خواهیم بود. به گفته او درحال حاضر احداث بیش از ۱۲۰کیلومتر بزرگراه در محورهای اصلی استان در دست اقدام است.